

ምምሐው ኤርትራዊት ያታዊ አሃዳዊት (ተርምኑክሌሳዊ) ቤተ-ሰብ፡ ቅጽበታውን ነባሪን ሓዲጋ ንቐጻልነት ኤርትራ ከም ሃገርን ከም ሕብረተ-ሰብን

ገቢረ ገብረማሪያም (ዶ.ር.)

ሕቶታት፡

አንብብቴ ቅድሚያ ነዛ ጽሑፍቴ ምንባብ ምጅማርም ከምልሰውን ዝደልዩን ሕቶታት ብምቕዳም ጽሑፍይ ከጅምር ይደሊ። ንሳተን ካኣ እዘን ዝሰዕባ ኢየን፡-

ሀ) ናይ መጀመሪያ መምህርካ/ኪ መን ነበረ/ነበረት?

ለ) ሃገርካ/ኪ ትፈቱ/ትፈትዊ ዶ? መልስኻ/ኺ እወ እንተኾይ፡ ብኸመይን ካብ ማዳሰን ጀሚሩ?

ሐ) ብዛዕባ ዓድኻ/ኺ (ተወሊድካ/ኪ ዝዓበኻ/ኪ ዝዓበኻሉ ናይ መቐጻል ዓዲ ወይ ናይ ከተማ ከባቢ) እም ሕሰብ/ቢ፡

- ካብ 16 ክሳብ 40 ዓመት ዕድሜ ከባቢ ዘለዉ መናእሰይ ደቂ ዓድኻ/ኺ ክንደይ ይኾኑ?
- ካብዚአቶም፡ ክንደይ ዝኾኑ (ክንደይ ሚኡታዊት) ሕጂ ኣብ ኤርትራ ኣለዉ?
- ካብቶም ኣብ ኤርትራ ኣለዉ ትብሎም ዘለኻ/ኺ ኹ ክንደይ ዝኾኑ ኣብ ኣገልግሎት ኣለዉ?

ሻዱሻይ ክፋል፡

ኣብ ሓሙሻይ ክፋል ናይዚ ጽሑፍ እዚ፡ ብዛዕባ መርዓት በቕላ ሰራራ ኣብ ዓዲ እንዳ የሕማኣ ምስበጽሖት ዝግበር ኣቀባብላ መርዓት፡ ኣቀባብላ ዓርኪ-መራዓውትን ወራድ-መርዓን፡ ኣብ እንዳ ወዲ ዝግበሩ ንጥፊታት መርዓን፡ ብሰፊሖ ተገልጹ ኣሎ። ካብዚ ቀጺሉ ካኣ፡ ብዛዕባ ስነስርዓት ዓርኪ-ሳልስቲ፡ ስነስርዓት ሕጽኖት/እንዳ መርዑ፡ ኣገባብ ምልሶትን ስነስርዓት እትዋትን ሰፊሕ ትንታነ ክቐርብ ኢዩ።

ኣብ ሳልስቲ ዕለተ መርዓ ብየዕሩኽ ዝግበር፡ “**ዓርኪ ሳልስቲ**” ተባሂሉ ዝፍለጥ ስነስርዓት ኣሎ። እዚ ማለት፡ ኣብ ሳልስቲ ዕለተ መርዓ፡ የዕሩኽ “ምልክት ጋማን” ካልእ ውህብቶን (ከም ማዓር፡ ገንዘብ፡ ሰልፍ ብዕራይ ስጋ፡ ወ.ዘ.ተ.) ብማሓዝ፡ መርዓትን መርዓውን ኣሳንዮም ኢዮም ዝብል ብስራት ከብጽሑ፡ ናብ እንዳ ጓል ይኾዱ። ካብ ዓዲ እንዳ ወዲ ክወጹ ከለዉ፡ “ታኣማኒት ታኣማኒትየ እገሊት (ሽም መርዓት እንዳጸውዑ) ሓፍተይ ታኣማኒት፤ ታኣማኒት ታኣማኒትየ፡ ጓለቦይ እገሌ (ሽም ኣባኣ እንዳጸውዑ) ታኣማኒት፤ ወ.ዘ.ተ.” ኢሎም እንዳ ደረፉ ይኾዱ። ኣብቲ ዓዲ እንዳ ጓል ምስበጽሖት ካኣ፡ ሓደ ካብቶም የዕሩኽ፡ ከይተራእየ ኣብ ዳስ ወይ ኣብ ዝላ እንዳ ጓል ብምእታው፡ ነታ “ምልክት ጋማን” ይስኩዓም፡ ከይተታሕዘ ናብቶም የዕሩኽ (መታን ሰብ ከይርእዮም ታሕቢአም ኢዮም ዝጸንሑ) ይምለስ። እንድሕር ዳኣ ተታሒዞ ግን፡ ኣንስቲ ቢሒቕ ኣይተርፍ፡ ግለትን ሓተላን ኣይተርፍ፡ ጸሎሎ ኣይተርፍ፡ ኩላ ነብሱ ይለኽየኡ። መስሓቕ ካኣ ይከውን ጥራሕ ዘይኮነስ፡ መቐጻዕቲውን (እንጨቲ ምፍላጽ፡ ማይ ምውራድ፡ ወ.ዘ.ተ.) ክቐጽዖ ይኽእላ ኢየን [ብሕልፊ እታ መርዓት ንእሽተይ እንተኾይናም፡ ንየዕሩኽ ሓደራ ኢለነአም እንተነይረገ]። ሕገን ስለዝኾነ፡ ኩሉ ዝተባህሎ ክገብር ካኣ ኣለዎ። ተታሕዘ ኣይተታሕዘ፡ ናብቶም ካለኣት የዕሩኽ ይምለሱም፡ ሽዑ፡ “ታኣማኒት ታኣማኒትየ እገሊት (ሽም መርዓት እንዳጸውዑ) ሓፍተይ ታኣማኒት፤ ታኣማኒት ታኣማኒትየ፡ ጓለቦይ እገሌ (ሽም ኣባኣ እንዳጸውዑ) ታኣማኒት፤ ወ.ዘ.ተ.” ኢሎም እንዳ ደረፉ ናብ እንዳ ጓል ይኣትዉ። እንዳ ጓል ካኣ ብዕልልታ ይቐበልዎም። ጓይላ ንዝተወሰነ ጊዜ ምስተጻወቱ፡ እንዳ ጓል፡ “ጓይላ ይኣኽለኩም እተዉ” ኢሎም ኣብ ዘዳለዉሎም ቦታ ኮፍ ከምዝብሉ ይገብሩ። መቐስ፡ እንዳ ጓል “መርዓትን መርዓውን ኣሳንዮም ዶ ኹን ይኾኑ” እንዳብሉ ጎቦ ልቦም ኮይናም ክሻቐሉ ኢዮም ዝቐንዩ። ስለዝኾነ፡ ነቲ ብስራት ጋማ ብሃንቐውታ ኢዮም ክጽበይዎ ዝጸንሑ። መርዓትን መርዓውን ኣሳንዮም ኢዮም ዝብል ብስራት ምስ ረኽቡ ካኣ ሓጎሶም ሰማይ ኢዩ ዝዓርግ።

ዓርኪ-ሳልስቲ ዝተዳለዎሎም ቦታ ምስሓዙ፡ ነቲ ዘምጽእዎ ውህብቶታት ንእንዳ ጓል የረከቡ። ብድሕሪኡ፡ መግብን መስተን ይቐርቡሎምም፡ ምብላዕ ምስታዮም ይቐጽሉ። በሊዎም ሰትዮም ምስ ጸገቡ፡ እንደ ገና ጓይላ ክጻወቱ ይጅምሩ። ንዝተወሰነ ጊዜ ምስተጻወቱ፡ ንዓይም ከምለሱ ይዳለዉ። ሽዑ፡ እቶም እንዳ ጓል፡ ነቲ ዓርኪ-ሳልስቲ ሓጅሞ ዝመጹ ውህብቶታት፡ “ዕጽፊ

¹ እዚ ጽሑፍ እዚ፡ ብዛዕባ ማዳልታዊ ሂወት ኤርትራዊት ያታዊ ዓዲ እንታይ ከምዝመሰል ሓፊሻዊ ስእሊ ንኣንብቲ (ብፍላይ ንኤርትራውያን መንእሰያት) ንማሃብ ዝዓለም ስለዝኾነ፡ ኣብ ደቀቕቲ ንጥፊታት ዓድን፡ ብዛዕባ ኣብ ዝተፈለለይ ኣከባቢታት/ዓድታት ኤርትራ ዝገበሩ ፍልይ ዝበሉ ወግዕታትን ልምድታትን ምትንታን ዘይኣቱ ምጃኑ ኣንብቲ ክግንዘቡላይ ብትሕትና ይሓትት። ብኣንጻሩ እጂ ዓኣ፡ ኣንብቲ፡ ንማሕበረ-ሰባዊ ሂወት ነበሊ-ውክፍ ዝዓበይሉ ዓዲ ወይ ኣከባቢ ዝገዝኡ ወግዕን ልምድን ብምዝኻር፡ ሕጂ ኣብ ምንታይ ኩነታት ከምዝርከቡ ከስተባህሉ እየ ዝጸውዕ ዘለኹ። እዚ ጽሑፍ እዚ ካኣ፡ ከም ሓፊሻዊ ማኣዝን መትኣዝን (frame of thinking) መወከሰን ኮይኑ ጥራሕ ከገልግል ኢዩ ዝቐርብ ዘሎ።

ገይሮም” ይህብዎም። ዓርኪ-ሳልስቲ ካአ ሒጀሞ ናብ እንዳ ወዲ ይምለሱ። ኣብ ዓዲ እንዳ ወዲ ተመሊሶም ክኣትዎ ከለዉ፡ ልክዕ ከምታ ክወጹ ከለዉ ዝገበርዎ፡ “ታኣማኒት ታኣማኒትየ እገሊት (ሽም መርዓት እንዳጸውዑ) ሓፍተይ ታኣማኒት፤ ታኣማኒት ታኣማኒትየ፤ ጻለቦይ እገሊ (ሽም ኣባአ እንዳጸውዑ) ታኣማኒት፤ ወ.ዘ.ተ.” ኢሎም እንዳ ደረፉ ኢዮም ዝኣትዉ።

ዓርኪ ሳልስቲ ምልኣኽ ዘየድልየሉ ጊዜ ግን ኣሎ። ንኡብነት፡ መርዓት ኣዝያ ንእሽተይ እንተዳኣ ኮይና፡ ሓማት (ዓደ መርዓት) ንመርዓዊ፡ ብጎረርኡ ሒዛ፡ “እዛ ጻለይ ሓደራኻ” ኢላ ኢያ ትህቦ። መርዓዊ ካአ፡ ከምሓደርኡ “ንመርዓቱ ከም ሰባይ ዘይኮነስ፡ ከም ንእሽተይ ሓፍቱ ቆጶሩ”፡ የሓጸኑ ጥራሕ ኢዩ ዝመልሳ። ንእሽተይ መርዓት ምስ ሓማታ እንዳደቀሰት (እንዳ ሓደረት) ትሕጸነሉ ጊዜውን ኣሎ። ዳሕራይ፡ መርዓዊ ንእንዳ የሕምኡ “ስርቆት” ምስከደ፡ ሓማቱ፡ “ሕጅስ ጻለይ ጎብዛ ኢያ ኢላ እንድሕርዳኣ ሓሲባ”፡ ነቲ መርዓዊ **“ድፍንቲ ኃዓት”** (ነቲ ጠስሚ ከምዘይረኣ ብላዕሊ ሸፊና) ተቐርብሎ። እቲ መልኽቲ፡ “ሓደራይ ኣልዒለልካ ኣለኹ፡ ሕጂ ድንግልናኣ (ክብረገጽህናኣ) ክትወስድ ትክእል ኢኻ” ማለት ኢዩ። እቲ

መርዓዊ ነቲ መልኽቲ እንተተረዲኡዎ፡ ነታ ኃዓት፡ ከምዘለታ ናብ ሓማቱ መሊሱ፡ ናብ “ናይ መርዓውን መርዓትን ስርሕ ምፍጽም” ይኣቱ። መርዓውን መርዓትን ስርሖም ምስወድኡ፡ መርዓት ንኣዲኣ ከይዳ ሕሽኽ ትብላ። ሓማት ካአ ነታ ኃዓት ከፊታ ንመርዓውን ንመርዓትን ተቐርብሎም። እቲ መርዓዊ፡ “ሸፍን ኃዓት” እንታይ ማለት ምዃኑ እንተዘይተረዲኡዎ፡ ነቲ መልኽቲ ዝጠልቦ ስራሓት ከይፈጸመ ነታ ኃዓት ከፊቱ ክበልዓ ይኽእል ኢዩ። ከምኡ እንተገይሩ ካአ ተዋሪዱ ማለት ኢዩ።

ናይ መርዓ ዕርክነት ነብሱ ዝኻኣሉ ስነስርዓትን ወግዕን ኣለዎ። መጀመሪያ፡ ዕርክነት ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ ዝዘሩቕ (ዝቐጽል) ክኸውን ይኽእል ኢዩ። እዚ ማለት፡ ኣቦታቶም ናይ መርዓ ዕርክነት እንተ ዳኣ ነይሩዎም፡ ደቆም (ዕድመ ብዘይገድስ) ኣብ መርዓዎም ክተዓራረኹ ይኽእሉ ኢዮም። ከምኡ እንዳበለ ካአ ኣብ መንጎ እተን ቤተ-ሰባት እቲ ምትዕርራኽ ንወለዶታት ይቐጽል። ዕርክነትውን፡ ዓርኪ ርእሲ፣ ዓርኪ ምድርቤት፣ ወ.ዘ.ተ. እንዳተባህለ ዝፈለለ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ሓላፍነትን ስራሓትን ነብሲ ወክፍ ዓይነት ዕርክነት ዝተፈላለዩውን ኢዮም። **ዓሱር መርዓ**፡ ኣብ መበል ገይ ማዓልቲ ዕለተ መርዓ ኢዩ ዝግበር። ኹሎም የዕሩኽ ካአ፡ ክሳብ ዓሱር ካብ መርዓትን መርዓውን ከይተፈልዩ ብሓደ እንዳተመገቡ ኢዮም ዝቐንዩ። ኣብ ጊዜ ሕጽኖትውን ናብቲ እንዳ መርዑ እንዳ ተማላለሱ ንመርዓትን ንመርዓውን የዘናግዕዎም ኢዮም።

ኣብ ሳልስቲ ዕለተ መርዓ፡ እቲ ኩሉ የዕጽምቲ ናይቶም ንመርዓ ዝተሓረዱ ከብቲ ተቐራሪጹ ብቐራጽ ፊቶታት ንነዊሕ ሳዓታት ተጠጢቁ ይበስልሉ። ናይ **“ወለደኛ ዓጽሚ”** ተባሂሉ ብዝፍለጥ ስነስርዓት፡ ማኣዲ ማኣዲ እንዳተሰርዐ፡ ኩሎም ኣባላት ማይቤትን ኣዝማድን ተኣኪቦም ይምገቡዎ። እቲ ስነስርዓት ብጣዕሚ ኣገዳስን ክበሩን ስለዝኾነ፡ ካልእ ህጹጽ ዝኾነ ጉዳይ እንተዘይረኺቦም፡ ኩሎም ገይሾም ዝመጹ ኣባላት ማይቤትን ኣዝማድን፡ ናይ **“ወለደኛ ዓጽሚ”** ከይተበልዐ ነንዓዶም ኣይምለሱን ኢዮም። ምክፋል ኣብቲ ስነስርዓት፡ ከም “መሰል” ናይ ኩሉ ኣባል እታ ተመርዑ ዘላ ማይቤት ተገይሩ ስለዝወሰድ፡

ሰብ ውራይ፡ ኩሎም ኣባላት ማይቤትን ኣዝማድን ከምዝተጸውዑን ከምዝተነግሩን ከረጋግጹ ኣለዎም። ብስራሕ ሽዑ ክመጹ ንዘይካኣሉ ኣባላት ማይቤትውን፡ እተን ጊደኣም ናይ **“ወለደኛ የዕጽምቲ”** ይቐመጣሎም ኢዮን። ኣባላት ማይቤት፡ ኣብ ስራሓት ውራይ ተጸሚዶም ምስቐነዩ፡ ሽዑ ኢዮምውን ጊዜ ረኺቦም ኮፍ ኢሎም ወጃዕ ዝብሉ። እቲ ዕላላት ብዛዕባ ወለዶታት ምጽብጻብን (መን ምስ መን ከምዝዘመድ፡ እቲ ዝምድና ከመይን ብኸመይን ከምዝኾነ፣ ምቕጻር ወለዶ፣ ወ.ዘ.ተ.) ብዛዕባ ታሪኽ እታ ማይቤት ምትራኽን ኢዩ ዝበዝሐ። እቶም ዝናኣሱ ኣባላት እታ ማይቤት ምስ ኣዝማዶም ብዕምቐት ዝፋለጥሉ ኣጋጣሚ ጥራሕ

ዘይኮነስ፡ ብዛዕባ ወለዶታቶም ዝማሃሩ ባይታ ዝፈጥር ኣዝዩ ተፈታዊ ስነስርዓትውን ኢዩ። ሓድ ካብቶም ናይ ዝምድናታት መተኣሳሰሪ ኣግማድ ዝትነግሉ ማይቤታዊ ያታዊ ልምድታት/ወግዕታት ኢዮውን። ኣንብብቲ፡ ናይ **“ወለደኛ ዓጽሚ”** በለዕኩም ዶ ትፈልጡ? **“ንሳቶም የዕጽምትና ኢዮም፡ ወይውን የዕጽምቲ ኢና”** ክባሃል ከ ሰሚዒኹም ዶ ትፈልጡ?

ናይ “ወለደኛ ዓጽሚ” ናይ ንግሆ ምስተበልዎ፡ ሰብ ውራይ ኣጋይሾም ከፋንዉ ይጀምሩ። ብተወሳኪ፡ እቶም ከም ሽም ዳስ፣ ተቐበልቲ ዕዳማት ኣጋይሹ፣ ኣነባበርቲ ኣጋይሹ፣ ኣሳሰይትን ኩሉም ኣብ ውራይ መርዓ ክነጥፉ ዝቐነዩ ደቂ ዓዲን (ደቂ ተብዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን) ንምሶሓ ናብ ዳስ ተጻዊዖም፡ ክበልዑን ክሰትዩን ይውዕሉ። ንምሸቱ ወይውን ንጽባሓይቲ ንግሆ ዳስ ይፈርስ። ድሕሪኡ፡ ኩሉ ናይ መርዓ ኣቕሑት (ናይ ዳስ መሰርሒ ናውቲ፣ ናይ ጸብሒ ናውቲ፣ ናይ ስዋ ናውቲ፣ ናይ ኮፍ መበሊ ናውቲ፣ ወ.ዘ.ተ.) ነናብ ዋንኡ ይምለስ። ኣብ ዓዲ ዋሕዲ እንተሎ፡ ጎረባብቲ ዓድታት ናይ መርዓ ኣቕሑት (ብሕልፊ ንስዋ ዝኾኑ ቦጣት/ፊስቶታት ወይ ኣጋንእ) ይላቓቓሩሎን ኢዮን። ስለዚ፡ ናይ ጎዶቦ ዓዲ/ዓድታት ኣቕሑት እንተለው፡ ኣጓብዝ ዓዲ ከምቲ ተሰኪሞም ዘምስእዎም፡ ተሰኪሞም ይመልስዎም። ብኸምዚ ኣገባብ ኩሉ ምስተዋጋገነ፡ መርዑ ካብ ቤት-ሒማ ናብ ናብቲ ኣብ እንዳ ወዲ ዝተዳለዎሎም ናይ መሐጸኒ ዝ (ቤት-ሕጽኖት) ሓሊፎም ሕጽኖቶም ይጀምሩ። ከም ኩነታትን ከም ቁጠባዊ ዓቕምን እንዳ ወዲ ጊዜ ሕጽኖት ክነውሕን ክሓጽርን ይኸእል ኢዩ። ሙብዛሕትኡ፡ ካብ ሓደ (1) ወርሒ ክሳብ ሰለስተ (3) ወርሒ ንውሓት ዘለዎ ኢዩ ዝኸውን። ንውሕ ዝበለ ሕጽኖት ንመርዓውን ንመርዓትን ኣገዳሲ ኢዩ ጥራሕ ዘይኮነ፡ ወለዲ መርዓዊውን ዝደልይዎ ኢዩ። ንውሓት ሕጽኖት፡ ወለዲ መርዓዊ፡ ንመርዓት ወይም ዘለዎም ፍቕሪን ፍቶትን ከምዘርኢ/ከምዘመልከት ገርካውን ይውሰድ ኢዩ። “ንሳ ዳኣ፡ ደግዲጋቶ እንድያ፡ ክንድዚ ኣዋርሕ እንዲያ ታሓጺና”፡ ወይውን “ንሳ ዳኣ፡ ክንደይ ዶ ታሓጺና ኢያ፡ ዘይ ሽዑ ዝተመልሰት” ኢሎም ሰባት ከዕልሉ ዶ ሰሚዕኩም ትፈልጡ? ስለዚ፡ እንዳ ወዲ ኩሉ ጊዜ፡ ንመርዓት ብዝገባእ ኣየሓጸንዎን ከይባሃሉ ይስኽፉ ኢዮም። እንዳ ጻልውን፡ በቲ ሓደ ሸነኽ ንምታይ ዘይመልሰኩማ ከይባሃሉ፡ በቲ ካልእ ሸነኽ ካኣ፡ ወድና ጽቡቕ ገይሩ ከይታሓጸን ቀልጢፎም መሊሶማ ከይባሃሉ፡ ይስከፉ ኢዮም። ስለዝኮነ፡ ኣብ መንጎ ኣቦ ጻልን ኣቦ ወድናን፡ ኣቦ ጻል “ክንመልሳ ሃቡና” ኣቦ ወዲ ካኣ “ኣይከውንን፡ ትቀኒ ዳኣ”፡ ዝብሉ ናይ “**ኣይፋልካን**” ዝርርብ ብዙሕ ጊዜ ይግበሩ ኢዮም።

መርዑ ምሓጻን፡ ንእንዳ ወዲ ብዙሕ ወጻኢታት ኢዩ ዝሓቶም። መግቢ መርዑ ኩሉ ጊዜ ስጋ (ጸብሒ ስጋ) ክኸውን ኣለዎ።

ኣብ እንዳ መርዑ (ቤት-ሕጽኖት) ካኣ ኩሉ ጊዜ ስዋ ክህሉ ኣለዎ። ከምቲ ልዕል ኢሉ ዝተገለጸ፡ “ዓሱር መርዓ” ተባሂሉ ዝፍለጥ፡ ኣብ መበል ሻዋዓይ ማዓልቲ ዕለተ መርዓ ዝገበር ስነስርዓትውን ኣሎ። ክሳብ ዓሱር፡ የዕሩኽ ካብ መርዑ ኣይፍለዩን እዮም። መጀመሪያ፡ መርዑ ቅድሚ ካብ ቤት-ሒማ ናብ ቤት-ሕጽኖት ምሕላፎም፡ ነታ መርዓት “**ክትራ**” (ሸንቲ ቤት/ሸቓቕ) ምስታ ቤት-ሕጽኖት ብደገ ኣላጊቦም ይሰርሑሉ። ዓይኒ-ምድሪ ኣዕሚቕም ይኹዕቱ። ባላታት ብኸቢ (ኣግፍሕ ኣብሎም) ተኪሎም ብቕጽሊ ጽቡቕ ገይሮም ይመስግዎ። ብደገ ኮይንካ ከምዘየርኢ ገርካ ክሰራሕ ስለዘለዎ፡ እቲ መስጊ ክእለት ዝሓትት ኢዩ። መርዓት ንደገ ስለዘይትወጽእ፡ ኣብ ክትራ ኢያ ትሸይንን ደገ (ቀልቀል)ትወጽእን። መርዓት እንድሕርዳኣ፡ ንኣብነት፡ ክትሸይን ደልያ፡ ንዓርካ ኣብ እዝኩ ሕሹክ ትብሎም። እቲ ዓርኪ ካኣ ነቶም ኩሎም ኣብቲ ቤት-ሕጽኖት ዝጸወቱ ዘለዉ ጎርዞ ጉላ፡ ውጹ ኢሉ የውጽእዎም። ጽምው ምስበለላ፡ ናብ ክትራ ከይዳ ሸይና ካኣ ትምለስ። እቶም ጎርዞ ጉላ ካኣ ናይ ቤት-ሕጽኖት ተመሊሶም ጸወተኣም ይቕጽሉ። ብተወሳኪ፡ ኩሉ ንመርዑ ዘድሊ ንጥፈታት (መግቢ ዓርኪ-መራዓውቲ ምቕራብ፣ ንመርዑ የእዳው ምህጻብ፣ ንመርዓትን ንመርዓውን ምዝንጋዕ፣ ስነስርዓት ቤት-ሕጽኖት ከምዝኸበር ምግባር፣ ወ.ዘ.ተ.) የዕሩኽ ኢዮም ዝገብርዎ። ክሳብ ዕለተ ዓሱር፡ ኩሎም የዕሩኽ ኣብኡ ኢዮም ከምገቡ ዝቕንዩ። ኣብ ዓሱር መርዓ፡ ሓዳሽ ስዋ ተጻሚቑን ስጋ ታሓራዱን (ምክት/ወጠጦ/በጊዕ) ክብላዕን ክስተን ኢዩ ዝዋዓል። ድሕሪ ዓሱር፡ የዕሩኽ ኩሉ ጊዜ ምስ መርዑ ናይ ግድን ክህልዉ የብለሙን። ኣብ ዘዝገባዎም ጊዜ መጻኢም የዘናግዕዎም ጥራሕ። ብሓፈሽኡ፡ የዕሩክ ካብ እንዳ መርዑ ኣይጠፍኡን ኢዮም። እንዳ መርዑ፡ ናይ ባዕሉ ዝኾነ ስነስርዓት ኣለዎ። ስዋ ካብ እንዳ መርዑ ኩሉ ጊዜ ኣይጠፍእን ኢዩ። ዓርኪ ካኣ ነቶም መርዑ ከዛናግዑን ከጸውቱን ዝመጹ ጎርዞ ጉላ፡ ስዋ ቀዲሑ ክሰልፍ ኣለዎ። ስነስርዓት እንዳ መርዑ ከምዝኸበር ናይ ምግባርን ምቕጽጻርን ሓላፍነትውን ናይ ዓርኪ ኢዩ። ንኣብነት፡ ኣብ እንዳ መርዑ፡ ከማዓልኩም/ ከመይ ኣምሲኹም/ ከመይ ሓዲርኩም/ ከመይ ኣርፊድኩም “**እንዳ ጎይታይ-እምባይቲይ**” ኢልካ ኢዩ ዝእቶ። ዝኾነ ናብ እንዳ መርዑ ከምዚ ከይበለ ዝኣቱ ሰብ፡ ዓርኪ ክቕጽዎ ኣለዎ። “እንዳ ጎይታይ-እምባይቲይ ኣይበልካን” ይባሃል። ብሕጊ እንዳ መርዑ ካኣ ይቕጸዕ። እቲ መቕጸዕቲ፡ ብገንዘብ ወይ ብዓይነት ክኸውን ይኸእል። ናብ እንዳ መርዑ ካኣ ኣታዊ ይኸውን። ዋላ ዓርኪ እንተዘይለ፡ ዝኾነ ኣብኡ ዝጸንሐ ሰብ ኢዩ ዝሕዘካ (እንዳ ጎይታይ-እምባይቲይ ስለዘይበልካ ትኸሕሰ ይብለካ)። ንመርዓትን መርዓውን ማሓሩኒ፡ ካላይ ማዓልቲ ኣይደግምን ኢዩ ኢልካ ትሰግድ። ዋሓስ ትኸል ከምዘይትደግምውን ክትባሃል ትኸእል ኢኻ። ብዝኾነ፡ ኩሉ ዝግበር ንመስሓቕን

ኣብ ክትራ ኢያ ትሸይንን ደገ (ቀልቀል)ትወጽእን። መርዓት እንድሕርዳኣ፡ ንኣብነት፡ ክትሸይን ደልያ፡ ንዓርካ ኣብ እዝኩ ሕሹክ ትብሎም። እቲ ዓርኪ ካኣ ነቶም ኩሎም ኣብቲ ቤት-ሕጽኖት ዝጸወቱ ዘለዉ ጎርዞ ጉላ፡ ውጹ ኢሉ የውጽእዎም። ጽምው ምስበለላ፡ ናብ ክትራ ከይዳ ሸይና ካኣ ትምለስ። እቶም ጎርዞ ጉላ ካኣ ናይ ቤት-ሕጽኖት ተመሊሶም ጸወተኣም ይቕጽሉ። ብተወሳኪ፡ ኩሉ ንመርዑ ዘድሊ ንጥፈታት (መግቢ ዓርኪ-መራዓውቲ ምቕራብ፣ ንመርዑ የእዳው ምህጻብ፣ ንመርዓትን ንመርዓውን ምዝንጋዕ፣ ስነስርዓት ቤት-ሕጽኖት ከምዝኸበር ምግባር፣ ወ.ዘ.ተ.) የዕሩኽ ኢዮም ዝገብርዎ። ክሳብ ዕለተ ዓሱር፡ ኩሎም የዕሩኽ ኣብኡ ኢዮም ከምገቡ ዝቕንዩ። ኣብ ዓሱር መርዓ፡ ሓዳሽ ስዋ ተጻሚቑን ስጋ ታሓራዱን (ምክት/ወጠጦ/በጊዕ) ክብላዕን ክስተን ኢዩ ዝዋዓል። ድሕሪ ዓሱር፡ የዕሩኽ ኩሉ ጊዜ ምስ መርዑ ናይ ግድን ክህልዉ የብለሙን። ኣብ ዘዝገባዎም ጊዜ መጻኢም የዘናግዕዎም ጥራሕ። ብሓፈሽኡ፡ የዕሩክ ካብ እንዳ መርዑ ኣይጠፍኡን ኢዮም። እንዳ መርዑ፡ ናይ ባዕሉ ዝኾነ ስነስርዓት ኣለዎ። ስዋ ካብ እንዳ መርዑ ኩሉ ጊዜ ኣይጠፍእን ኢዩ። ዓርኪ ካኣ ነቶም መርዑ ከዛናግዑን ከጸውቱን ዝመጹ ጎርዞ ጉላ፡ ስዋ ቀዲሑ ክሰልፍ ኣለዎ። ስነስርዓት እንዳ መርዑ ከምዝኸበር ናይ ምግባርን ምቕጽጻርን ሓላፍነትውን ናይ ዓርኪ ኢዩ። ንኣብነት፡ ኣብ እንዳ መርዑ፡ ከማዓልኩም/ ከመይ ኣምሲኹም/ ከመይ ሓዲርኩም/ ከመይ ኣርፊድኩም “**እንዳ ጎይታይ-እምባይቲይ**” ኢልካ ኢዩ ዝእቶ። ዝኾነ ናብ እንዳ መርዑ ከምዚ ከይበለ ዝኣቱ ሰብ፡ ዓርኪ ክቕጽዎ ኣለዎ። “እንዳ ጎይታይ-እምባይቲይ ኣይበልካን” ይባሃል። ብሕጊ እንዳ መርዑ ካኣ ይቕጸዕ። እቲ መቕጸዕቲ፡ ብገንዘብ ወይ ብዓይነት ክኸውን ይኸእል። ናብ እንዳ መርዑ ካኣ ኣታዊ ይኸውን። ዋላ ዓርኪ እንተዘይለ፡ ዝኾነ ኣብኡ ዝጸንሐ ሰብ ኢዩ ዝሕዘካ (እንዳ ጎይታይ-እምባይቲይ ስለዘይበልካ ትኸሕሰ ይብለካ)። ንመርዓትን መርዓውን ማሓሩኒ፡ ካላይ ማዓልቲ ኣይደግምን ኢዩ ኢልካ ትሰግድ። ዋሓስ ትኸል ከምዘይትደግምውን ክትባሃል ትኸእል ኢኻ። ብዝኾነ፡ ኩሉ ዝግበር ንመስሓቕን

ንመርዑ ንምዝንጋዕን ኢዩ። ኣብ እንዳ መርዑ፡ ንመዛናግዒ ተባሂሎም ዝባሃሉ ቢሂላትን ዝግበሩ ያታዊ ጸወታትን ብዙሓት ኢዮም። እንዳ መርዑ፡ ኩሉ ጊዜ ናይ ቀረባን ናይ ርሑቕን ጋሻ ኣይፍለዮን ኢዩ። ብፍላይ “እንግዶት” ተሰኪምካ ናብ እንዳ መርዑ እንተዳኣ ከይድካ፡ ናይ መርዑ ፍሉይ ጋሻ ኢኻ ትኸውን።

“እንግዶት” ሓንቲ ካብተን ኣብ ጊዜ ሕጽኖት ዝዘውተራ ጠቐምትን ፍትዋትን ልምድታት ኢያ። ቤተ-ሰብ፣ ኣዝማድን የዕሩኸን ንመርዑ “እንግዶት” የኣንግድዎም ኢዮም። እዚ ማለት፡ ነብሲ-ወከፍ ተኣንግድ ቤተ-ሰብ (ስድራ)፡ ማዓልታ ፈልያ፡ ብፉሉይ

ዝተሰርሐት ደርሆ ምስ ዓሰርተ ክልተ (12) እንቋቋሖታታን ኣገልግል ዝመልኦ እንጀራን ተሰኪማ ናብ ቤት-ሕጽኖት ብምብጻሕ፡ ንመርዑ እንግዶታ ተኣንግድ። ኣብ ጎደቦታትን ኣብ ርሑቕ ዓድታትን ዝነበሩ ቤተ-ሰብን ኣዝማድን ከይተረፉ ኢዮም ንመርዑ እንግዶት ዘእንግዱ። ካብ ርሑቕ ዝተሰርሐ ጸብሒ ደርሆ ተሰኪሞም ከመጹ ስለዘይክእሉ ካኣ፡ ደርሆ ወይ ደርሁ ምስ ንመስሪሒኣን ዝኸውን ናይ ጸብሒ መስሪሒ ጥረ ነገራት (ጠስሚ፣ ዝተቐመመ በርበረ፣ ወ.ዘ.ተ.)፣ እንቋቋሖታትን እንጀራ ብኣልግልን ተሰኪሞም ኢዮም ዝመጹ። ኩሎም እቶም ዝገረኹ የዕሩኸ'ውን፡ ነዴታቶም (ነንቤተ-ሰብም) እንግዶት ኣዳልዉልና ኢሎም (መማዓልቶም ፈልዮም ማለት ኢዩ)። ንመርዑ እንግዶት የኣንግዱ ኢዮም። ኣንበብቲ ከ፡ ኣዴታትኩም እንግዶት ንእንዳ መርዑ ኣብጽሑልና ኢለን ሊኢኹናኹም ዶ ይፈልግ? እንግዶት ሒዝኹም ንእንዳ መርዑ ምስኸድኹም ከ ከመይ ዓይነት ኣቀባብላ ተገይርልኩም? እስከ ዘኩሩ። ብወገነይ፡ ፍሉይ ተዘክሮታት ኣለኒ። እቲ ከስተባሃለሉ ዘለዎ ቐም ነገር ግን፡ **“እንግዶት”** መግለጺ ፍቕርን ክብረትን ንመርዑ ጥራሕ ዘይኮነ፡ ኣብ ምቅላል **“ጳዕነት ሕጽኖት”** ንቤተ-ሰብ መርዓዊውን ተራ ክህልዎ ዝኸእል ምጂኑ ኢዩ።

መቐስ፡ ከምዚ ሎሚ ከይኮነ ምስተጻገብካ መርዓ፡ ቀደም መርዓትን መርዓውን ኣብ መርዐም ማዓልቲ ኢዮም ንመጀመሪያ ጊዜ ብኣካል ዝራኸቡን፡ ምናልባትውን ዓይኒ ንዓይኒ ዝረኣኣዩን ዝነበሩ። ስለዝኸኸነ፡ ፍቕሪ መርዑ፡ ኣብ ቤት-ሕጽኖት ኢዩ ተወሊዱ ዝግብን ዝገብዝን። ሓደስቲ መርዑ ብፍቕሪ **“ሕቕቕ”** ክብሉ ምርኣይ ኢዩ ካኣ ነቲ እንዳ መርዑ፡ ሂወት ዝህቦ። “እገሌ ዳኣ ሕቕቕ ኢሉ እንድዩ” ክባሃል ዶ ሰሚዕኩም ትፈልጡ? መርዓት ሕጽኖት ካብ ዝሃ ኣይትወጽእን ኢዩ። ሓደ ሓደ ጊዜ ግን፡ ምሽት ምስኮነ፡ ናዕዕልታ ሒዘናኣ ደገ ከይደን ይሸና ኢዮን። መርዓዊ ግን፡ እንድሕርዳኣ ደገ ክናፈሰ ደሉዩ፡ ምስ የዕሩኸቱ ይወጽእ ኢዩ። የዕሩኸቱውን፡ ደገ ከነናፍሰካ ኢሎም ይወስድዎ ኢዮ። ዕጥይጥይ እንድሕርዳ ኢሉ፡ **“ሕቕቕ ግዲ ኢልካ ኢኻ”** (ካብ መርዓታይ ዋላ ንደቂቕ ኣይፍለን ዲኻ ትብል ዘለኻ) ኢሎም ይቕልድሉ። ብሓፈሽኡ ግን፡ መርዑ፡ ካብ ቤት-ሕጽኖት ስለዘይወጹ፡ የዕሩኸን ጎርዞ

ጉላን ኣብ እንዳ መርዑ እንዳመጹ ኢዮም ዘዛናግዕዎም። ንመዛናግዒ ዝኸኸኑ ብዙሓት ጸወታታት ኣለዉ። ሽታ/ሸደድ፣ ገበጣ፣ ኣዳራራሰ፣ ምሕሸ፣ ጭርቃን፣ ደርፍን ሙዚቃን፣ ወ.ዘ.ተ. ከም ኣብነት ክጥቀሱ ይካኣል።

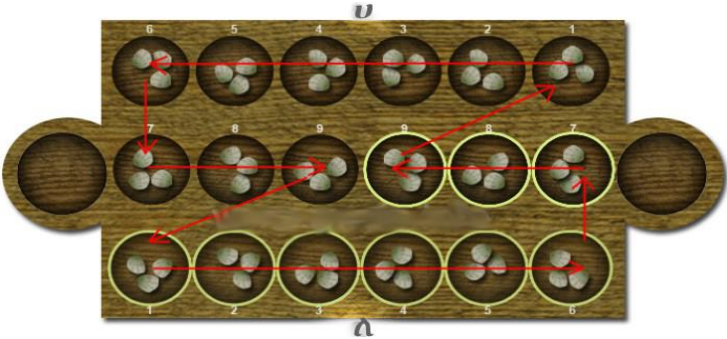
ሽታ/ሸደድ፡ ኣርባዕተ (4) ካብ ዕንጨቲ ተጸሪቦም ዝተሰርሐ፡ ሰልሰተ (3) ገጻት ዘለዎም፡ ካብ እመት ቁርብ ሕጽር ዝበሉን ካብ ርጉድ ዝበለ መኸሰ ቁሩብ ርጉድ ዝበሉን ኢዮም። እቲ ሓድ ገጽ ዘይተሰለለበ ኮይኑ፡ እቶም ክልተ ገጻት ግን፡ ሓበጀረዋይ ሕብሪ ከምዝህልዎም ተግይሩ ብሓዊ ዝተሰለለቡ ኢዮም። ብሽታ/ሸደድ ዝገበሩ ብዙሓት ዓይነት ጸወታታት ኣለዉ። ንኣብነት፡ ክልተ ወይ ካብ ክልተ ሰብ ንላዕሊ ከይንካ፡ በብተራ፡ ነቶም 4 ሽታ/ሸደድ ኣብ ማእሲ ሻሕ ተብሎምም፡ “በቲ ንላዕሊ ገጹ ዝረኣ ሕብርም መሰረት፡ ኩሎም እቲ ልብላብ ሕብሪ እንተኮይኖም **“ሸመት”** ይባሃል፤ እንተዳኣ ኩሎም ኢቲ ዘይተሰለለበ ሕብሪ ኮይኖም **“ቆርበት”** ይባሃል፤ ፍርቂ ፍርቂ እንተኸይኖም **“ኣድጊ”** ይባሃል፤ ሓደ ልብላብ እቶም ሰለሰተ ካኣ

ዘይተለብለቡ እንተኾይኖም “ጻል” ይባላል፤ ሓደ ዘይተለብለበ እቶም ሰልሰተ ካኣ ልብላብ እንተኾይኖም ካኣ “ወዲ” ይባላል። እቲ ጸወታ፡ መን ከንደይ “ሸመት፣ ቆርባት፣ አዋልድ፣ ወይ አወዳት” ረከበ ኢዩ። ተራኻ ኮይኑ ሻሕ ምሳባካዮም፡ አድጊ እንተኾይኑ፡ ናብቲ ኣብ የማንካ ዘሎ ተጻዋታይ ተሕልፎም። እንዳሕርዳኣ ካልእ ኮይኑ ግን ክሳብ ኣድጊ ተውጽእ ትደጋግም፡ ዘዘውጻኻዮ ዓይነት ካኣ ትምዘግብ። ካልእ ብሸታ/ብሸደድ ዝግበር ጸወታ፡ ባቶም ሸታ/ሸደድ ገርካ ሓደ ዝተማሰቻቸለ ቅርጺ ትሰርሕ፡ ነታ ቅርጺ ነቲ ኣብ ጥቓኻ ዘሎ ሓዘ ኢልካ ተሕልፊሉ፡ ንሱ ካኣ ከየውደቃ ነቲ ጥቓኡ ዘሎ የሕልፊሉ። እታ ቅርጺ ተጠንቂቕካ እንተዘይሒዝካያ፡ ፋሕ ኢያ ትብል። ነቲ ፋሕ ዘበላ ሰብ ካኣ፡ በተን ሸታ/ሸደድ ገርካ ኢዱ ትቆርቅር፡ “ሰባይተኻ መን ትባሃል?” ወይ ጻል እንተኾይና እታ ዘውደቓታ ካኣ፡ “ሰብኣይኪ መን ይባሃል?” ኢልካ ተዋጥርም። እንተዘይነገርም ካኣ

ክሳብ ዝላፋለፉ ነታ ምቕርቃር ተትርጎሙ። ኣብ ባህልና፡ ንመጻምድካ ብሸሙ ወይ ብሸማ ምጽዋዕ ከም ነውሪ ስለዝቆጸር፡ “ባዓል ባይተይ እገሌ ኢዩ፡ ወውን ባዓልቲ በተይ እገሊት ኢያ” ምባል መስሓቕ ኢዩ። ዋላ ሸም ምስ ጸወዐ ወይ ምስ ሰወዐት እውን፡ ዘዝበልካዮ ንክደግሙ ኢኻ ትገብር (ደድህሪ እገሊት ዶ ሰልሰል ይብልካ? ሸንታ ዶ የስትካ? ወ.ዘ.ተ. እንዳ በልካ “እወ እወ እወ” ክሳብ ዝብል ኢካ ትቆርቆር)። ኢቲ ኩል ዝሰምዕ ዘሎ ካኣ “ትዋሕ” እንዳበለ ይስሕቅ። እቲ ቀንዲ ዘስሕቅ፡ እቲ ተቆርቂኡ ዘሎ ሰብ ሕጻይ እንተኾይኑ ወይ ወውን ምርዑው እንተኾይኑ ኢዩ። ንኣብነት፡ እታ ዘውደቓት እም ተቆርቂራ ዘላ እታ መርዓት እንተኾይና፡ ብዙሕ መስሓቕት ኣለዉ። ካለኣት ብሸታ/ብሸደድ ዝጽውቱ ናይ እንዳ መርዑ ጸወታታትውን ኣለዉ።

ገበግ ካብ ዕንጨቲ ተጸሪቡ ብዝተሰርሐ ጽፍሕ ዝበለ ጣውላ (ከምዚ ኣብ ታሕቲ ዘሎ ስእሊ ፡ ካብ ሓደ ወይ ወውን ካብ ክልተ ዕንጨቲ ዝተጸርበ ክኸውን ይኸእል ኢዩ)፡ በቲ ሓደ ገጹ 18 ዓይነታት (ተንዲሉ ዝተፋሕረ ከበብቲ ጎዳጊዲ) ዘለዎ ኮይኑ፡ ኣብተን ጎዳጊዲ ሰለስተ ሰለስተ ጭንጫታት (ጠቕላላ 54 ጭንጫታት) ገርካ ብኸልተ ሰብ (ተጻዋታይ ሀ፡ ተጻዋታይ ለ) ዝጽወት ጸወታ ኢዩ። ነብሲ-ወከፍ ተጻዋታይ ተትሻዓት (ከምዚ ብቀስቲ ተመልኪቱ ዘሎ፡ ካብ 1-9) ጎዳጊዲ ይውንን። ኣባልላዕ፡ ኣዋጋጋእ፡ ጂሕ ማዕጾ፡ ወ.ዘ.ተ. ዝባሃሉ ጸወታታት ኣለዉ። ኣንበብቲ፡ ገበግ ተጻዊትኩም ዶ ትፈልጡ? ነቶም ተጻዊትኩም ትፈልጡ፡ ገበግ ከመይ ከምዝጽወት መግለጺ ኣየድልየኩምን ኢዩ። ነቶም ዘይትፈልጥዎ ግን፡ ብግብራዊ ኣስተምህሮ ዝተሰነየ መግለጺ ስለዘየድልየኩም፡ ንሕጂ፡ ገበግ ዝባሃል ኣብ እንዳ መርዑ ዝጽወት ያታዊ ተፈታዊ ጸወታ ከምዘሎ ጥራሕ ጠቒስ ክሓልፍ። እንተ ኣድለየ ግን፡ ካልእ ጊዜ ከምለሶ ኢዩ።

ካልእ፡ ንኹሎም ንእንዳ መርዑ ክጻውቱ ዝመጹ ሰባት (አወዳቶምን አዋልዶምን) ብሓባር ዘሰቡ፡ “አዳራሪስ” ዝባህሩ ጸዎታ ኣሎ። አደራራስ ማለት፡ ዓይንካ ተሸፊንካ ሕቕካ ንላዕሊ ሂብካ ኣብታ ናይ መርዑ ንእዲ አፍልብኻ ተውድቑ። ዝኾነ ሰብ ኣብ ሕቕካ ይሃርመካ (ጠፍቶ ብብላካ)። ብድድ ኢልካ፡ መን ከምዝሃረምካ ክትፈልጦ ኣለካ። ንኹሎም ትጥምቶም፡ ገምትካ መን ምዃኑ ትነግር። እንተፈልጥካዮ፡ ንሱ ብታርኡ ይደርስ። እንተዘይፈልጥካዮ ግን፡ ንካላይ ጊዜ ትደርስ። ከምታ ናይ

መጀመሪያ ይሃርምኻ፡ ብድድ ኢልካ ካል መን ከምዝኾነ ትነግር። ኣብ ካላይ እንተዘይፈልጥካዮ ካል ንሳልሳይ ጊዜ ትደርስ። ከምኡ እንዳበለ ክሳብ ዝሃረመካ ትፈልጦ፡ ደጋጊምካ ትደርስ። ሰባት ከምዘይፍለጡ ገይሮም ስለዝሃርሙኻ፡ ዝሃረመካ ምፍላጥ ጥበብ ይሓትት ኢዮ። ነቲ ጸዎታ ንምጅማር፡ መጀመርያ መርዓት ኢዮ ትደርስ። መርዓት፡ ድረሲ ድረሲ ድረሲ ተባሂላ ምስደረስት ሓደ ካብቶም የዕሩኽታ ተቐዳዲሙ ከምትፈልጦ ገይሩ ጠፍቶ ብላ፡ ንሳ ካል ብድድ ኢላ “ንስኹም” ትብሎ። ብታርኡ ይደርስ። መርዓት ዝሃረመካ ምፍላጥ ሲኢና ደጋጊመካ መታን ክይትደርስ ኢዮ ከምኡ ዝገብር (ይሓልፈላ ኣሎ ማለት ኢዮ)። አደራራስ፡ ንአወዳትን ንአዋልድን ዝሓዋውስ (እንኮላይ ኣካላዊ) ናይ ጎርዞ ጉላ ጸዎታ ኮይኑ፡ ብዙሕ ወካዕካዕ፡ ሳሓቕን ቀልድን ዝበዝሐ ኣዝዮ ምጨው ጸዎታ ኢዮ። ሓደ ሰብ ምስደረሰ፡ ዝኾነ ሰብ ዝባኑ ክሃርሞ (ጠፍቶ ብላ) መሰሉ ኢዮ። ይኹንምበር፡ እቲ ዝሃርሞ ዘሎ ሰብ፡ ከሕምም ኢሉ ክሃርሞ ኣይግበኣን ኢዮ። እቲ ደረሱ ዘሎ ሰብውን፡ እገሌ/እገሊት ሃሪሙ/ሃሪማትኒ ኢሉ ክኹሪ ወይውን ክባኣስ ኣይግባእን ኢዮ። ስለዝኾነ፡ አደራራስ፡ አወዳትን አዋልድን ደቂ ዓዲ፡ ናይ ጎርዞ ጉላ ዕላላት ናጻ ኮይኖም ዘዕልሉሉን ዝጻወትሉን ኣጋጣሚታት ዝፈጥር ያታዊ ጸዎታ ኢዮ።

ጨፈራ ዝባህሩ ጸዎታውን፡ ሓደ ካቶም ኣብ እንዳ መርዑ ዝዘውተሩ ያታውያን ጸዎታታት ኢዮ። ጨፈራ፡ ካብ አወናዝዛፋ ነጻላኻ ጀሚሩ፡ ክሳብ ኣገባብ ኣጀማምራን አወዳዳኣን ጨፈራ፡ ናይ ባዕሉ ስነስርዓት ኣለዎ። ዝኾነ ክጭፍር ዝደለየ ሰብ (ወዲ ተባዕታይ ይኹን ጻል ኣንስተይቲ) ነጻልኡ (እንተዘይብሉውን ካብ ዘለዎም ወይ ካብ ዘለዎን ወሲዶ) ናይ ጨፋራይ ገይሩ ምስ ታዓጠቕን ምስ ተውንዘፈን፡ ዓው ኢሉ “ምሓሽ ምሓሽ ምሓሽ” ይብል። እቶም ሰማዕቲ ካል ዓው ኢሎም “**ውሳዶ ውሳዶ ውሳዶ**” ይብልዎ። ሸዑ፡ ጨፈራኡ ይጅምር። ብዙሓት ዓይነት ጨፈራታት ኣለዉ። ንኣብነት፡ “**አብዮት አብዮት እወ፡ አብዮት አብዮት እወ** —፣ **ለሚን ለሚነዮ፡ ለሚን ለሚነዮ እንዳበልክኒ ዊንዮ**—፣ **ሩባ ስዮማዮ ስዮማይ፡ ሩባ ስዮማይ፡ ሓወይ ስዮማይ** —፣ **ወ.ዘ.ተ.” ክንጠቕስ ንክእል።** ጨፋራይ፡ ጨፈራ ምስወደኣ፡ ካልእ ጨፋራይ ተንሲኡ ንክጭፍር ክቕበሎ ኣለዎ። ኩሎም ኣብቲ እንዳ መርዑ ዝጻውቱ ዘለዉ ጎርዞ ጉላ (አወዳቶም አዋልዶም ማለት ኢዮ) ብብታራ ክጭፍሩ ከምዘለዎም ሕጊ እንዳ መርዑ የገድዶም ኢዮ። ስለዝኾነ፡ ጨፋራይ ጨፈራ ምስወደኣ ብፍቓዱ (ብወለንትኡ) ተንሲኡ ዝቕበሎ ሰብ እንትዳኣ ሲኢኑ፡ ንዝኾነ (ንባህ ዝበሎ) ሰብ፡ ናዓ ተንስእ ጨፍር ኢሉ ነታ ዝጭፍረላ ዝነበረ በትሪ (በትሪ ሓዝካ ኢዮ ዝጭፈር) ይህቦም እቲ ሰብ ካል፡ ጨፈራ ይኸኣል ኣይኸኣል፡ ተንሲኡ ወላ ሓንቲ ቃል ተዛሪቡ፡ ናብ ካልእ ሰብ ብተመሳሳሊ ኣገባብ ከሕልፋ ኣለዎ። ከምኡ እንዳበለ፡ ምሉእ ምሽትን ለይትን ክጭፈር የምስን ይሓድርን። ሓደ ሰብውን ደጋጊሙ ክጭፍር ይኸኣል ስለዝኾነ፡ እንዳ መርዑ ግርም መላማመዲ ጨፈራውን ኢዮ። ብተወሳኺ፡ ኣብ እንዳ መርዑ ብጭራ ዋጣን ብኸበሮን ወይውን ብክራርን ብኸበሮን ዝተሰነየ ናይ ሳዕሳዒት ጸዎታ ዝውቱር ኢዮ። ወቓዕቲ ጭራ ዋጣ፡ ክራርን ከበሮን፡ መጀመሪያ ኣብ እንዳ መርዑ ኢዮም ዝላማመዱ። ቆልዑውን ካብ ንእስነቶም ጀሚሮም ኣብ እንዳ መርዑ ኢዮም ሳዕሳዒት ክላማመዱ ዝጅምሩ። ጥቅልል ብዝበለ ኣገላልጻ፡ እንዳ መርዑ (ቤት-ሕጻኖት) ሓንቲ ካብተን ንቕልዑን መናእሰይን ዓዲ፡ ያታታት፡ ወግዕታት፡ ልምድታትን ባህልን ዓደቦ እንዳማሃራ ከስኹሰን ዘዕብዮ ያታዊ ስፍራታት ኢዮ።

ይሕጻር ይናሕ፡ ሕጽኖት ብከምዚ ኣብ ላዕሊ ዝተገለጸ ኣገባብ ክቐጽል ይውርሕ። ዋላጅ ኣባኣ፣ የሕቃታን ኣዝማዳን ቡብጊዚኡ

እንዳተመላለሱ ይርኢዎ እንተኾኑ፡ መርዓት ንስድራኣን ንዓዳን ኣዝያ ኢያ ትናፍቕ። ኣብ ሂወታ፡ ንምጀመሪያ ጊዜውን ኢዩ እኮ ንኸድዚ ጊዜ ዝኣክል ካብ ስድራኣ ተፈልፆ ትቐመጥ ዘላ። ስለዝኾነ፡ ኣብ መወዳእታ፡ መርዓት ናብ እንዳ ዓለባኣ ትምለስ ኢያ። እቲ መስርሕ ምምላስ መርዓት ካኣ **“ምልሶት”** ይባሃል። “ምልሶት”፡ ናይ ባዕሉ ዝኾነ ኣገባባትን ስነስርዓትን ኣለዎ። ከምቲ ኣብ ላዕሊ ዝተገልጸ፡ ኣብ መንጎ ኣቦ ጓልን ኣቦ ወዲ **“ናይ ኣይፋልካን”** ዝርርብ ኩሉ ጊዜ ኣሎ ኢዩ። ኣብ መጨረሻ ግን፡ ማዓልቲ ምልሶት ይሰማምዑ። ቆጸራ ይታሓዝ። ብኡ መሰረት ካኣ ምድላዋት ይግበር። ሓማታ (ኣደ መርዓዊ) ናይ **“መርዓት ምልሶት ሕማብሻታት”** ስንኪታ ተዳሉ፡ መርዓት ካኣ ናይ መርዓት

ምልሶት ቐኖ ተቐኒናን ታሓረናን ተዳልፎ ትጸንሕ። ሓዋ ወይ ሓው እንተዘይብላ ካኣ፡ ወዲ ሓዋባኣ በቐሊ ሒዙ ናብ እንዳ ወዲ ብምምጻእ ብቐሊ ኣሰሪሩ ናብ እንዳ ዓለባኣ ይመልሳ። እቲ ናይ መርዓት ምልሶት ሕምባሻታት፡ ብድሕሪ እታ መርዓት ኣብ በቐሊ ተጻዒኑ (ሳምቦ ሳምባ ብዝዓይነቱ) ኢዩ ዝኸይድ። ኣብ እንዳ ዓለባኣ ምስበጽሐት ካኣ፡ ነቲ ሕምባሻታት ነዝማድን ንጎራባብትን ዓዲ ትዕድሎ። ተመሊስ መጻኡም ኣለኹ፡ እንሆ ካኣ ሓማተይ መሰነይታ ዝሃባኒ ሕምባሻ ጣዓምዎ፡ ዝዓይነቱ መልእኽቲ ኢዩ ዘለዎ። ሓማታውን፡ ከምኡ ምጅኑ ስለትፈልጥን ናይ ውሕልነታ ምልክትን መግለጽን ክኸውን ስለዝኸእልን፡ ነቲ ሕምባሻታት ተጠንቂቓ ኢያ ተዳልዎ። ድሕሪ ምልሶት፡ መርዓት ናይ ዝህ ስራሕ እንተዘይኮይኑ፡ በረኻ ወፊራ ኣይትዓይን ኢያ። ንመውጺኢ ሓዳራ ዝኾና ቡብዓይነቱ ስፈታት (መሶብ፣ ጊባብ፣ ቅሪጫት፣ ስጉርፎኦ፣ ሰፍኢ፣ ሰተታ፣ መኸምብያ፣ መብልዒ ቁርሲ፣ ወ.ዘ.ተ.) ትሰፈውን ኢያ።

ጊዜ ሕጽኖታ ይናሕ ይሕጻር ብዘየገድስ፡ ኣብ ኣዋርሕ ጥሪ ዝተመርዓወት መርዓት፡ ቅድሚ ፋሲካ (ትንሳኤ) ናብ እንዳ ዓለባኣ ክትምለስ ኣለዎ። ደንጉያ እንተተባህለት፡ ዓርቢ ስቕለት ክትምለስ ኣለዎ። እዚ ዝኾነሉ ምኽንያት፡ መርዓዊ ንእዳሕምኡ **“እትዋት”** ክኣቱ ስለዘለዎ፡ መርዓት፡ ፋሲካ/ትንሳኤ ኣብ እንዳ ጓል ኢዮም ዘሕልፍዎ። “እትዋት” ናይ ባዕሉ ሕግታትን ወግዕታትን ኣለዎ። መጀመሪያ፡ መርዓዊ ምስ ዓርኪ ርእሱ ኮይኑ፡ ምክት (ወይውን፡ ከም ስምምዕ እንዳ ወድን እንዳ ጓልን) ሒዞም ምሸት ቀዳም ስዑር (ድሮ ትንሳኤ) ናብ እንዳ ጓል ይኸዱ። እንዳ ጓል ካኣ ተዳልዮም ይጸንሑ። ንመርዓት መደቀሲ ዝህ የዳልውሎም። መርዓውን ዓርኪ ርእሱን ምክቶም ሒዞም ምስኣተዎ፡ ነቲ ምክት ኣብታ ዝተዳለወትሎም ናይ መርዓት ዝህ ይኣስርዎ። ተደሪሮም፡ እዋን ድቃስ ምስኮነ ካኣ፡ መርዓትን መርዓውን እቲ ዓርኪ ርእሲን ኣብታ መደቀሲ መርዓት ዝህ ይድቅሱ። ኩሉ መሕረዲ ምክት ዝኾኖም ናውቲ ኣዳልዮም ኢዮም ዝድቅሱ። ለይቲ ተንሲእም ካኣ ነቲ ምክት ክሓርድዎ ኣለዎም። መርዓት፡ መብራህቲ ትሕዘሎም፡ ንሳቶም ካኣ እቲ ምክት፡ ፈንጠርጠር ኢሉ ወይውን ክሕረድ ከሎ “እምብ’እእ” ኢሉ ድምጺ ከይስመዐ ክሓርድዎ ኣለዎም። እዚ ክኾነሉ ዘለዎ ምኽንያት፡ **“መርዓውን ሓማትን”** መን ቀደመ ዝዓይነቱ ውድድር ስለዘለዎም፡ ሓማት ነቲ ድምጺ ጸሚዓ ከይትትንስኦም፡ ንመርዓዊ ከይትቐድሞ መታን ኢዩ። እቲ ወድድር፡ **“መርዓዊ፡ ምክት ሓራዲ፡ ጠቢሑ፡ ስጋ ቆሪጹ ኣብ ሻሓኒ ገይሩ ንሓማቱ ክህባ፤ ሓማት ካኣ፡ ጋዓት ጊዓታ ኣዳልዮ፡ ንመርዓት ክተቐርበሎም”**፡ መን ቀደመ ኢዩ። ዝተቐደመ ካኣ ይርታዕ። ዋላጅ ዝክፈል ዕዳ እንተዘየብሉ፡ እዚ ከም ዓብዩ ጉዳይ ኢዩ ዝውሰድ። መርዓዊ፡ ንሓማቱ (ንእንዳ የሕምኡ) ጅግንነቱን ክኣለቱን (ምሕራድን ምጥባሕን ምክት ቀሊል ኣይኮነን፡ ቆርበት ምክት ለቐታ ኮይኑ ኢዩ ክጥባሕ ዘለዎ፡ ቆርበት ክትቀድድ ዮብልካን) ከርእዮም ይደሊ፤ ሓማትውን ንሰብኣይ ጓላ ውሕልነታ ክተርእዮ ኢያ ትደሊ። ኣብዚ ውድድር እዚ፡ መርዓት፡ ንኣዲኣ ዶ ወይስ ንሰብኣይ ትድግፍ? መርዓውን ዓርኪ ርእሱን፡ መታን ከይዳ ንኣዲኣ ከይተተሳኣ፡ ንመርዓት መብራህቲ (ጋዝ) ሓዘልና ኢዮም ዝብልዎ። ንሳ ካኣ፡ ኣዲኣ ከምዘይ ተንሰኣት እንተፈለጣ፡ እሞ ክትሕግዝ እንተደልዮ፡ ከም ገለ ገይራ የዐሻቶም ከይዳ ንኣዲኣ ምልኽት ክትገብረላ ኢያ ትናትን። ብዝኮነ፡ መን ቀደመ ብዘየገድስ፡ መርዓት ጋዓቶም ይበልዑ፡ ሓማት ካኣ ስጋኣ ተረኪባ ቐርሲ ናብ ምድላዋ ትኣቱ።

ንጽባሐይቱ፡ ኩሉ ማይቤት ታክኪቡ ከብላዕ ከስተ ይዋዓል። መርዓዊውን ምስ ኣባላት ማይቤት እንዳ የሕምኡ (ሓማውቱ፣ የሕምኡ፣ ዘማታቱ፣ ወ.ዘ.ተ.) ክላለ ይውዕል። እትዋት ንሰሙን ምሉእ ኢዩ ዝእቶ (መርዓዊ ምስ ዓርኪ ርእሱ ኣብ እንዳ የሕምኡ ሰሙን ኢዩ ዝገብር)። ስለዝኾነ፡ እቶም ኣባላት ማይቤት እንዳተማላለሱ ነጋይሾም የዛናግዕዎም ኢዮም። ኣብ መስርሕ ካኣ እቲ ሌላ ይዓምቕን ይተርርን። ድሕሪ ሳልስቲ፡ እቶም መናእሳይ/አጓብዝ ደቂ ዓዲ፡ ነዘም እትዋት ዝኣተዉ ሰብኡት ደቂ ዓዲም ምስ ዓርኪ ርእሶም፡ ማዓልቲ ማዓልቲ ካብ ዝዛ እንዳ ወሰዱ ኣብ ጎልጎል ዓድን ኣብ ባይቶ ዓድን ወሲዶም የዛናግዕዎም ኢዮም። ምናልባት ኣብቲ ጥሪ እቲ ዝተመርዓዎ ደቂ ዓዲም ብዙሓት ክኾና ይኸእላ ኢዮን። ስለዝኾነ፡ ካብ ሓደ ጽምዲ መርዓውን ዓርኪ ርእሰን ንላዕሊ ኣብቲ ዓዲ ዝኣተዉ ክህልዉ ይክእሉ ኢዮም። ኣብ ዘዘለዎም ዝዛ ከይዶም፡ ከነዛናግዕኩም ኢሎም የውጽእዎም። ደቂ ዓዲ ሓደ ጋንታ፡ እቶም እትዋት ዝኣተዉ ካኣ ካላኣይ ጋንታ ኮይኖም፡ **“ቃርሳ፣ ሻኹ፣ ኖር፣ ተወስጥ፣ ወ.ዘ.ተ.”** ይጻውቱ። ብተወሳኺ፡ ምስ መሰብ፡ ኣብ ባይቶ ዓዲ ወይውን ኣብ ቀልቀል ዓዲ ተኣኪቦም **“መጎተ”** ብዝብል ሸም ዝፍለጥ ልምዲ ይጻውቱ ኢዮም። መጀመሪያ፡ ዳኛ ኮይኑ ነታ ምሽት እቲአ ዘገልግል ሰብ ምስመረጹ፡ እቲ ሞጎተ ይቕጽል። ንኣብነት፡ ሓደ ጎበዝ ወዲ ዓዲ፡ ንሓደ መርዓዊ ይኸሶ። እቲ ዝከሰስ ዘሎ ጎበዝ፡ ብድድ ኢሉ እገሌ ዘማይ (ብሸሙ እንዳጸወዐ) ከሲሰኩም ኣለኹ ይብል። ዳኛ ካኣ፡ ንተከሳሲ ትኸሰስ ስለዘለኻ ብድድ በል ይብሎ። ዳኛ፡ ከሳሰን ተኸሳሰን ዋሓስ ትኸሰሉ ኢሉ ዋሓስ ከምዝተኸሰሉ ምስገበረ፡ ንኸሳሲ፡ “በል ከስኻ ኣፍሰስ ይብሎ”። ከሳሲ ከሱ ምስ ኣፍሰሰ፡ **“ሓሶት እንተበልካ እዋሓሶ፡ እማን እንተበልካ ካኣ ካሓሶ ኢዩ ዝበልካ ሕጊ”** ይብሎ ንተኸሳሲ። ተኸሳሲ ካኣ፡ ከሱ ምስ ሰምዐ፡ ወይ “እማን” ኢሉ ይኸሕስ ይብል። ወይ ካኣ፡ ሓሶት፡ **“አግብእ”** ኢሉ ይጫበጥ። እቲ ምጎት መስሓቕን መዘናግዕን ዝኸውን፡ **“እቲ ተኸሳሲ መዋጽኦ ከሰእን ከሎ ኢዩ (እማን እንተበለ ወዮ ሓሶት እንተበለውን ወዮ ክኸውን ከሎ)”**። ንኣብነት፡ ሓደ መርዓዊ፡ **“ጻል ሂብናኩም፡ ብጻላ መልሰኩምልና፡ ዘማይ ናይ ሰብኣይ የብልኩሙን፡ ሕማን”** እንተበልኩም ንመርዓትን ንዓድን ካሓሱ፡ “ሓሶት” እንተበልኩም ካኣ ኣርእዩ (ናይ ሰባኣይ እንተዳኣ ኣለኩም፡ ኣርእዩ) ተባሂሉ እንተተኸሰ እንታይ ይገብር? እማን እንተበለ፡ “እወ ናይ ሰብኣይ የብለይን” ኢሉ ከምዝእማን ኢዩ፡ “ሓሶት” እንተበለ ካኣ፡ ሰሪኡ ፈቲሑ ከርኢ ኣለዎ ማለት ኢዩ። መቐስ፡ ኩሉ ንመስሓቕን ንመዘናግዕን ተባሂሉ ዝግበር እጁ እንተኾነ፡ ማዕረ ክንደይ ጥበበኛን ቀልጢፍካ ትሓስብን ምጁንካውን ዝፍትን ፈትነ ኢዩ። መዋጽኦ ምስሳኣት፡ ገሊኦም ስሪኦም ፈቲሖም ከርእዩ፡ ቁልፎም ሃሰስ ክብሉ ምስጀመሩ፡ እቲ ታክኪቡ ዘሎ ጎርዞ ጉል፡ ብሳሓቕ ትዋሕ ክብል ከሎ ኢዩ ኢቲ መቐረት ናይቲ መጎተ። ኣብዛ ደረጃ ኢዚአ ምስበጽሑ፡ እቲ ከሳሲ ንተኸሳሲ፡ “ዘማይ ሚሒረኩም ኣለኹ ቁልፍኹም ኣይትፍትሑ” ይብሎ። ዳኛ ካኣ ንኸሳሰን ተኸሳሰን ኮፍ ብሉ ይብሎም። ኣንብብቲ ከ፡ ከምዚ ዓይነት ከሲ እንተዝቐርበልኩ፡ እንታይ ኢልኩም ንመጎትኩም? ብዝኾነ፡ ብከምዚ ኣገባብ፡ እቶም ኣጓብዝ ዓዲ፡ ንኸሎም ነቶም እትዋት ዝኣተዉ መራዓውቲ፡ ሓደ ብሓደ ዝተፈላለዩ ዓይነታት ከስታት እንዳ ኸሰሱ፡ እቲ መጎተታት ክቕጽል የምሲ። ከምዚ ዓይነት ንጥፈታት ክሳብ መራዓውቲ ንዓዲም ዝምለሱ ይቕጽሉ። እዚ ካኣ፡ ደቂ ዓድን እትዋት ዝኣተዉ መራዓውትን ዝዶድ ንኸላለዩን ንኸፋለጡን ይሕግዘም። እቲ ቀንዲ ዕላማ ናይቶም ንጥፈታትውን ንሱ ኢዩ። ዘማታት፡ ልክዕ ከም ደቂ ዓዲ እዮም ዝቕጽሩ። መራዓውቲ ካኣ ድሕሪ ናይ ሰሙን እትዋት፡ ነናብ ዓዲም ይምለሱ።

ድሕሪ እዚ፡ መርዓት ካብ እንዳ ዓለባኣ ናብ እንዳ የሕማኣ እንዳ ተማላለሰት ንሰለስተ ኣርባዕተ ዓመታት ኢያ መርዓት ኮይና ተሕልፎ። መርዓዊውን፡ መርዓቱ ምስ እንዳ ዓለባኣ ኣብ ትህልወሉ ጊዜ፡ ሓደ ሓደ ጊዜ ከይዱ ምስኣ ይሓድር ኢዩ። እዚ **“ሰርቕት”** ይባሃል። ሰብ ከይራኣዮ፡ ብምሽት ኣጸልጢቱ ኢዩ ናይ እንዳ የሕምኡ ዝኣቱ። ሓማቱ ካኣ፡ ሰብኣይ ጓለይ መጺኡ ኢላ፡ ዋላ ለይቲ ይኩን ደርሆ ኢያ ትሓርደሉ። መሬት መሰብ፡ ብሰላም የሕድረኒ ኢሉ ሰፈሩ ዝሓዘ ደርሆ፡ ዘይትሓስበ ሃንደበት ሓማት ጉብ ምስበለቶ፡ ቃቃቕ ይብል። እዚ ዝሰምዐ ጎረቤት፡ **“እገሌ ሰርቕት መጺኡ ኣሎ ማለት ኢዩ”** ኢሉ ዝሓሚ እንተዘይኮይኑ፡ መርዓውስ፡ ሰብ ከይራኣዮ ብለይቲ ኣትዩ ብለይቲ ኢዩ ዝወጽእ። ቀደም፡ ኣዋልድ

ብኣናሽቱኣን ይምርዓዎ ስለዝነበራ፡ ድሕሪ መርዐዎን ከይወለዳ ዓመታት ይጽንሓ ኢዩን ነይረን። ኣብ ምውላድ ምስበጽሓ ካኣ፡ በኹረን ምስ ኣዴታተን ኮይነን (ኣብ እንዳ ዓለባኣን) ኢዩን ዝሓርሳን ዝጥመቓን። መርዓት፡ ክሳብ ሰልስተ ትወልድ **“ቀፈር”** ኢያ ትባሃል። ሓዳራ ከይውጽት ምስ ሓማታ (ምስ እንዳ ዓለብኡ ንሰብኣይ) ክትጸንሕ ካኣ ትኸእል ኢያ።

በኣናሽቱኣን ይምርዓዎ ስለዝነበራ፡ ድሕሪ መርዐዎን ከይወለዳ ዓመታት ይጽንሓ ኢዩን ነይረን። ኣብ ምውላድ ምስበጽሓ ካኣ፡ በኹረን ምስ ኣዴታተን ኮይነን (ኣብ እንዳ ዓለባኣን) ኢዩን ዝሓርሳን ዝጥመቓን። መርዓት፡ ክሳብ ሰልስተ ትወልድ **“ቀፈር”** ኢያ ትባሃል። ሓዳራ ከይውጽት ምስ ሓማታ (ምስ እንዳ ዓለብኡ ንሰብኣይ) ክትጸንሕ ካኣ ትኸእል ኢያ።

መደምደምታ፡ ከምዚ ብተኸታታሊ ክሳብ ሕጂ ክግለጽ ዝጸንሐ፡ መርዓ፡ ብኹሉ ኣካላት ዓዲ (ቆልዑ፣ ኣዋልድ፣ ኣንስቲ፣ ሰብኡትን ኣጓብዝን፣ ትካላት ዓዲ፣ ንብረት ዓዲ፣ ወ.ዘ.ተ.) ምውሳእ ዝዕመም ኣገዳስን ክብሩን ውራይ ዓዲ ኢዩ። እቲ ኩሉ ንውራይ መርዓ ንምኽያድ ዝግበር ንጥፈታት፡ ኣብቲ ዓዲ “ማሕበረ-ሰባዊ ስጥመት፣ ሓልዮት፣ ፍቕሪ፣ ስነት፣ ሰላም፣ ዓዳዊ መንነት፣ ወ.ዘ.ተ.” ንኸፍጠርን ዓኹኹ ንኸድልድልን ይገብር ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ዓቕሚ ኣዳም ዝበጽሑ ኣቕወዳትን ኣዋልድን ዓዲ ተምርዕዮምን ተደርዕዮምን ተካኢ መጻኢ ወለዶ ክፈርዩን ክጸግዩን ተኸእሎም “ባህርያዊ ክባቢኣ ዝተሓለወት” መበቆል

ዓዲ ከምትህልዎምን ይገብር ኢዩ። እም፡ ከምዚ ካብ ኮነ፡ እስከ ኣንበብቲ ምልሰ ኢልኩም ብዛዕባ እታ ተወሊድኩም ዝዓበኹምላ ዓዲ ሕጂ ዘላቶ ኩነታት ሕሰቡ። እዚ ኩሉ ኣብ ላዕሊ ዝተገለጸ፡ ኣሎ ዶ? ይግበር ዶ? እተን ዝቕበላ ኣዋልድ ኣለዋ ዶ? እቶም ዝዘሉን ኩሉ ንጥፊታት ዝዓሙን ኣጓብዝን መንሰያትን ኣለዉ ዶ? እቶም ወራድ መርዓ ወራዶም ኩሉ ዝግባእ ገይሮም መርዓት ሒዞም ዝምለሱ ዓበይቲ ዓዲ ኣለዉ ዶ? እቶም ማይን ናይ መርዓ ናውቲ ዝጓርቱን (ዝላኡኹን)፡ ዋላ ብጫው ጫዎም ከይተረፈ ንመርዓ ሂወት ዝህቡን፡ ቆልዑን ኮተቴን ኣለዉ ዶ? እተን ላይትን ማዓልትን ሰሪሖን “ኣየ ውራይ” ዘብል እኽለ-ማይ መርዓ ዘዳልዎን፡ ንመርዓት ዕልል እንዳበላ ዝቕበላን ኣዴታት ኣለዋ ዶ? ሕጽር ብዝበለ፡ እቲ ንቡር ሂወት ዓዲ ዝባሃል ኣሎ ዶ? እቲ ንቡር ሂወት ዓዲ እንተዘየሎ ኹ መንነት ዓዲ ከም ዓዲ ኣሎ ክባሃል ዶ ይካኣል? መንነት ዓዲ እንተዘየሎ ኹ፡ መንነት ሃገር ኣሎ ዶ ክባሃል ይካኣል? መንነት ሃገር እንተዘየሎ ኹ፡ ሕብረተ-ሰብን ሃገርን ሂወት ኣለዎም ዶ ክባሃል ይካኣል? መልሲታትን ናይ መልሲታት መደምደምታን ንኣንበቲ እገድፎ። ይኹንምበር፡ ኣብ ዝቕጽሉ ክፋላት ጽሑፋት፡ ናብዚ ዛዕባ እዚ ተመሊሶ ትንታነ ክህበሉ ምዃንይ ኣቕዲመ ክሕብር ይፈቱ። ቅድሚ ናብኡ ምምላሳይ ግን፡ ኣብ ሻዋዓይ ክፋል፡ ብዛዕባ ምስ እቶም ተሪፎም ዘለዉ ያታዊ ልምድታትን ወግዕታትን ዓዲ ዝተኣሳሰሩ ንጥፊታት ክርኢ ክፍትን ኢዩ።

ስለዝኾነ፡ ኣብ ሻዋዓይ ክፋል፡ ብዛዕባ ባይቶ ዓዲን ማሕበረ-ሰባዊ ተርኡን፣ ዓዳዊ ትካላት ምትሕግጋዝን፡ ምስ ሞትን ሓዘንን ዝተኣሳሰሩ ንጥፊታት ዓድን፡ ሰፊሕ ትንታነ ክቕርብ ኢዩ።

ሻዋዓይ ክፋል ይቕጽል